

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ITINERARI[I] || ITALIAE || RERVMQ. ROMANARVM || LIBRI
TRES ||**

Schottus, Franciscus

Antverpiae, 1600

Iter Neapolim Versvs. Ex Hercule Prodicio Steph. Pighij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70633)

ITER

NEAPOLIM
VERSUS.

Ex Hercule Prodicio Steph. Pighij.

VIA Latina Marinum proficiscere, atque inter nobilium villarum vastas ruinas: Quæ quidem frequentes, & admodum sumptuosæ, quondam florente Romano imperio, Tusculanum agrum omnem Apenniniquæ cliuos illos occuparunt. Hinc *Marianam villam* antiquam *Marmo castello* nomen dedisse volunt. Cui à dextris vicinæ *Liciniorum Luculliana*, *Mureniana*que; nec non illa *M. Tullij Ciceronis* quæstionibus *Tusculanis* immortalis. Hodie *Frescatæ* oppidum appellatur, *xii. miliaribus* ab Urbe distans. Item *Porciorum*, aliæque Principum reipublicæ Romanæ plures, quarum memoriam apud *Strabonem*, *Plinium*, *Senecam*, *Plutarchum*, aliosque veteres scriptores reperimus.

Hinc ad *Appiam* viam deflecte, relictis ad sinistram *Velitris*, ad dextram *Aricia* & *Nemorensis Dianæ speculo*, ut lacum oppido vicinum *Seruius* vocat, *Dianæ Tauricæ* sacrum, cum nemore ac templo quod *Artemisum* à *Strabone* dicitur. Antiqua sed barbara religione locus olim celebris fuit, *Scythicum*que humano sanguine sacrificandi ritum ibidem ab *Oreste* & *Iphiginia* institutum fuisse memorant; cum è *Taurica* profugi, simulacrum *Dianæ* absconditum in fasce lignorum eò transtulissent. Vnde

Fasce-

Fascelidis vel *Fasceline* *Diane* cognomen vetus in Latio fuit. De qua quidem superstitiosa religione differendi latius alibi melior occasio dabitur.

Perge ad *Pomptinas* vsque paludes: Non procul inde, ni fallor, *Tres tabernae* fuere in *Appia* via celebris quondam mansio *xvii.* ab *Aricia* lapide, & ab vrbe *xxxiiii.* velut antiqua Romanorum itineraria, & ipsa locorum distantia demonstrant. *Diuis* *Lucas* in actis Apostolorum scribit, quosdam Christiana religione iam initiatos fratres ab vrbe per *Appiam* viam ad *Tres tabernas*, quosdam ad *Appij* forum vsque occurrisse *Diuis* *Paulo* Apostolo, cum a *Porcio Festo* procuratore sub custodia militum reus e Iudæa mitteretur Romam. Inde *Appiam* viam per *Pomptinas paludes* maximis impensis olim ductam, nunc verò palustribus aquis atque pontium ædificiorumque ruinis impeditam & imperuam à dextris relinque; atque per *Volscos* & *Apennini* crepidines scabrosasque montium cautes *Terracinam* petens, ambages quærete cogere. *Setiam* à sinistris vides, ob vini nobilitatem à veteribus poetis celebratam: pauloque ulterius in plano *Priuerni* à Germanis Brittonibusque, *Blondo* teste, destructi mœnia ruinasque deseris. Hinc transcendens *Priuernum* novum, in proximo, quem *Amasenus* fluuius lambit, monte positum, contemplare à longè *Tyrheni* mediterranei maris littora, & velut à continente auulsa promontoria, oppidis præclaris quondam exulta, nunc penè deserta. Monstrantur ibi quibus olim in locis *Launium* ab *Aenea* conditum, & eiusdem antiquitatis *Laurentum*, vbi in littore fuerit, ad sacrum *Aeneæ* vel *Iouis* indigetis fontem ac lucum; vbi *Ardea* *Turni* regis, vbi *Antium* *Volscorum* caput cum *Fortune* celeberrimo templo, nec non *Asturac-*

ae Marci Tullij oratoris infamis. Profecta inde poëticis fabulis decantatam veneficæ Circes domum, olim insulam, nunc promontorium excelsum mari rupibus imminens continenti vadis ac paludibus iunctum, syluis ac fruticibus densum, vbi Solus pulcherrimam filiam Circen fecerunt hospites suos magicis, si non meretriciis, artibus in pecora, & beluas transformasse. Augusti etiam ætate, vt auctor est Strabo, Circes sellum atque ara Minerue. poculumque ostenditur, è quo bibisse dicunt Vlysses, cum eius socij mutarentur in bestias, vt Homericis carminibus proditum est. Secretarum virtutum multiplicibus plantis, & efficacissimis herbis montem abundare volunt, atque fabulis materiam esse datam. Nam Circe, vel $\chi\epsilon\gamma\kappa\upsilon\nu$ circumuolutionem solis interpretantur Physiologi: cuius calore & directioribus radiis plantæ animataque vegetantur & transformantur. Perges inde per vdos & spaciosos Pomptinos campos, quos regina viarum Appia recto tramite secat. Cuius miserandæ sparsim in aquis cernuntur reliquæ, cum Mausoleis, sepulchris, ædiculis, villis, atque prætorijs dirutis; quibus ab utroque latere quondam magnificentissimè fuit exulta.

Per Pomptinas paludes, reflecte ad Appiam; inde porrò rectà perge Tarrinam.

TARRICINA

Vetus fuit Romanorum colonia, & prius Volscorum: Anxur primùm appellabatur, vel ipsorum lingua, vt quidam volunt, vel Græca potius, vt plures opinantur, à Iouis Anxuri fano celeberrimo & antiquissimo: quod ibidem constituisse Spartanos tradunt, vt & Feronia dea in Pomptinis campis, apud Circeios & Rutilos: cum obduras Lycurgi leges excessissent patria,